

vedpunkt på den europæiske dagsorden. Møget tyder på, at EF bliver en af hovedaktørerne i den forbindelse.

Hvordan det vil gå med integrationsbestrebelseerne under belastningen fra denne store og hastende opgave, er det muligt at vide, men formentlig vil udviklingen forløbe inden for et spektrum, der beskrives af følgende to muligheder:

I den første mulige udvikling går der ud fra en fortsat integration mellem de tolv. Dette anses som en forudsætning for, at Vesteuropa kan klare sig i konkurrencen med USA og Østasien, og for at det kan påtage sig den fælleseuropæiske stabiliseringsopgave. Der etableres en økonomisk-monetær union ledende frem til en politisk union. Også det nuværende EPS uddybes i denne forbindelse. Integrationsgraden i dette udviklingsforløb bestemmes i et spændingsfelt mellem »føderalister« og »nationalister«. I en EF-union med føderalt præg træffes beslutningerne af fælleseuropæiske, demokratisk valgte forsamlinger, medens de i en union efter modellen »nationernes Europa« træffes af regeringerne i EFs ministerråd. Ganske vist taler Europa i denne model nok med »én stemme«, men grundelementet er til forskel fra den føderale model stadig nationalstaten.

I den anden side af spektret støder integrationen i dybden på så megen modstand og skepsis, at den går i stå. Tyskland er optaget af opgaver i forbindelse med foreningen, Storbritannien er tilbageholdende, EFTA-landene bevæger sig mod optagelse i EF. Presset vokser for udvidelse i bredden frem for i dybden, og nye medlemmer optages. Det viser sig, at Fællesskabets institutioner fungerer dårligt efter en udvidelse med lande, hvis udviklingsniveau, økonomiske traditioner og internationale orientering adskiller sig fra de hidtidige medlemslandes. I værste fald får man 1914 i stedet for 1992, og Europa glider tilbage til tidligere tiders rivalisering og politiske alliancedannelser mellem de europæiske magter.

Den fremherskende politiske holdning til disse to udviklingsmodeller er, at integrationen bør søges fremmet, mens splittelsesrisikoen må søges undgået ved hurtig handling. Dette rummer selvsagt et dilemma, fordi det ideelt set kræver integration både i dybden og i bredden på samme tid. Et af forsøgene på at løse dette dilemma er Jacques Delors' såkaldte Brügge-

formel, der anbefaler, at åbningen og de nye kontakter til Øst ledsages af en forcering i det vestlige integrationstempo. Dette gør udtryk som »Europa med forskellige hastigheder« og »variabel geometri« mere aktuelle end nogen sinde, om end med den forskel fra den tidligere anvendelse af udtrykkene, at det ikke er den interne udvikling i EF, der sigtes til, men derimod forholdet mellem EF og Central- og Østeuropa. Der har også været talt om et Europa organiseret i koncentriske cirkler, hvor EF udgjorde kerneområdet. Udtrager man hovedtrækkene i tankegangen bag denne præference, præsenterer de sig omtrent således:

Hovedtræk af integrationspræferencen

Eftersom fremtidens sikkerhedspolitik i høj grad må forventes ført med økonomiske midler og på basis af teknologiske fremskridt, er der brug for et EF med uddybet integration, der kan løfte den opgave dels at sikre sin egen økonomiske basis, dels at formidle økonomisk og teknisk bistand til andre lande. Opgaven er i de første faser primært at gennemføre en nyorientering af EF mod Central- og Østeuropa under udnyttelse af alle forhåndenværende samarbejds muligheder med det perspektiv, at disse lande i en senere fase kan blive medlemmer af Fællesskaberne. Desuden skal EF kunne bistå med økonomisk og social udvikling i blandt andet Mellemøsten og Nordafrika og så vidt muligt afværge, at sikkerhedspolitiske risici breder sig fra disse områder, hvor det sociale og demografiske pres kan skabe store problemer. Disse opgaver skal helst kunne løftes samtidig med, at behovet for udvikling i EFs egne fattigste områder tilgodeses.

Central- og østeuropæisk interesse i et økonomisk stærkt EF med overnationale strukturer

For central- og østeuropæernes vedkommende synes der at foreligge en bred interesse i, at de tolv styrker deres økonomiske og udenrigspolitiske handleevne. Derved bliver EF en mere tiltrækkende partner i genopbygningen af de østeuropæiske samfund. Fastholdelse af Vesteuropa som et vækstområde menes at skabe de bedste udsigter for at gennemføre reformerne i Central- og Østeuropa og forandringerne i Europa som helhed, selv om der utvivlsomt bliver tale om en proces karakteriseret ved store uligheder og mange konflikter, blandt andet forår-